

„Stiliaus“ ir „Žirgo stiliaus“ konkūrų teisėjavimo taisyklės

Lietuvos žirginio sporto federacija

Iš vokiečių kalbos vertė Viktoras Milvydas
Sudarė Laimondas Skėrys

Turinys

I. STILIAUS TEISĖJŲ KOMISIJA IR JOS PAREIGOS	3
II. LŽSF STILIAUS TEISĖJAI	3
III. OFICIALIEJI ASMENYS	3
IV. INVENTORIUS	3
1. Apsaugos	3
2. Leidžiamos žaboklės ir kitos žirgų šarvuotės	3
LEIDŽIAMAI ŽĄSLAI	4
LEIDŽIAMAI ŽĄSLAI TIK 5 IR 6 METŲ ŽIRGAMS	5
LEIDŽIAMOS KAPSULĖS	7
IV. KONKŪRAI	8
“ŽIRGO STILIAUS” KONKŪRŲ KATEGORIJA (4-7 METŲ ŽIRGAI)	8
1. Standartinės konkūrinių žirgų ir ponių rungtys	8
2. Specialiosios konkūrinių žirgų/ponių rungtys	10
„STILIAUS“ KONKŪRŲ KATEGORIJA	10
1. Vertinimas:	10
2. Klaidų vertinimas:	10
3. Vertinant galimi šie teisėjavimo būdai:	10
V. JAUNO ŽIRGO PASIRODYMO VERTINIMO KRITERIJAI „ŽIRGO STILIAUS“ KATEGORIJOS KONKŪRUOSE	11
VI. REKOMENDACIJA „ŽIRGO STILIAUS“ KATEGORIJOS KONKŪRŲ MARŠRUTŲ SUDARYTOJUI	11

I. STILIAUS TEISĖJŲ KOMISIJA IR JOS PAREIGOS

Sudaroma aukščiausią savo srities kategoriją ir kompetenciją Lietuvoje turinčių teisėjų, maršrutų sudarytojų ir valdybos narių (iš viso 4-5 asmenų) komisija, atsakinga už kandidatų į teisėjus ar maršrutų sudarytojus atestavimą. Komisiją sudaro ir už jos sudėtį balsuoja valdyba. Kiekvienas būsimas savo srities specialistas, norintis teisėjauti ar sudarinėti maršrutus oficialiosioms nacionalinėms varžyboms (toms, kurios įtrauktos į Lietuvos žirginio sporto federacijos (LŽSF) varžybų kalendorių ir kurių organizatorius yra LŽSF, arba - vykdytojas, pasirašęs su LŽSF sutartį dėl varžybų organizavimo tvarkos), privalo būti atestuotas komisijos.

Ši komisija turi pasirūpinti ir norinčiųjų įgyti nacionalines ar aukštesnes kategorijas teisėjų, maršrutų sudarytojų, stiuardų ir kitų žirginiam sportui reikalingų specialistų mokymu - organizuoti kursus, seminarus, atestacijas, siųsti į tarptautinius seminarus, tobulinimosi kursus, varžybas (pagal LŽSF sudarytą specialų tokių renginių planą ir finansines galimybes).

II. LŽSF STILIAUS TEISĖJAI

Oficialių nacionalinių varžybų vyriausiasis varžybų teisėjas bei maršrutų sudarytojas privalo turėti licenciją, išduotą LŽSF ir pasirašytą komisijos arba komisijos pirmininko. Išskyrus atvejus, kai teisėjai ar maršrutų sudarytojai jau turi aukštesnės klasės - tarptautinį savo srities rangą, yra nacionalinės kategorijos teisėjai ar maršrutų sudarytojai, pripažinti savo srities specialistai, turintys ne mažiau kaip vienerių metų teisėjavimo ar varžybų maršrutų sudarymo praktiką.

III. OFICIALIEJI ASMENYS

„Stiliaus“ ar „Žirgo stiliaus“ kategorijų konkūruose privalo teisėjauti mažiausiai trys licencijuoti teisėjai.

Pagal galimybes pageidautinas aikštės teisėjas ar stiuardas, kuris prieš leisdamas startuoti įvertintų, ar atitinka reikalavimus žąslai, kapsulės, užpakalinių žirgo galūnių apsauga.

IV. INVENTORIUS

1. Apsaugos

„Žirgo stiliaus“ ir „Stiliaus“ konkūrų varžybose 4 – 7 metų žirgams draudžiamos šios apsaugos:

- aukštos galinės apsaugos;
- bintai (ant galinių kojų);
- apsaugos, kurios apjuosia sąnarį vientisai;
- apsaugos su svoriu

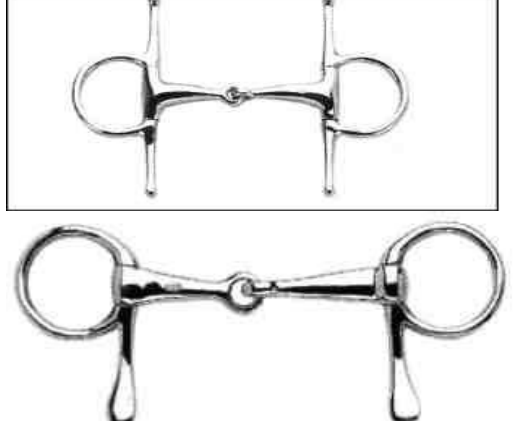
Jeigu raitelis nepaklūsta stiuardo, stiliaus teisėjo arba vyr. teisėjo reikalavimui pakeisti netinkamas apsaugas, arba jas nuimti, vykstant apšilimui arba prieš varžybų pradžią, jo rezultatas anuliuojamas.

2. Leidžiamos žaboklės ir kitos žirgų šarvuotės

Pagrindinės leidžiamos žaboklių (žąslų, laužtukų, pelhamų) formos pavaizduotos žemiau esančiuose paveikslėliuose. Leidžiama naudoti skirtingus metalus, išskyrus kenksmingas sveikatai metalo rūšių kombinacijas.

LEIDŽIAMĖ ŽĄSLAI

Mažiausias žąslų storis matuojamas nasrų kamputyje: poniams – 10 mm, žirgams – 14 mm.

	
<p>1 pav. Žąslai su vienu lankstu</p>	<p>3 pav. Žąslai su dviem lankstais</p>
	
<p>2 pav. Lenkti žąslai su išlenkimu liežuviui</p>	<p>4 pav. Žąslai “alyvuogės galvutė”.</p>
	
<p>5 pav. Lenktyniniai (D) žąslai leidžiami taip pat su dviem lankstais (“aštuoniuke” palyg. 3 pav.) arba lenkti (palyg. 2 pav.)</p>	<p>8 pav. Guminiai tarpikliai</p>
	

<p>6 pav. Žąslai su svirtelėmis leidžiami taip pat su dviem lankstais (“aštuoniuke”, 3 pav) ir lenkti su išlenkimu liežuviui (palyg. 2 pav)</p>	<p>7 pav. Žąslai su pusinėmis svirtelėmis</p>
--	--

LEIDŽIAMI ŽĄSLAI TIK 5 IR 6 METŲ ŽIRGAMS

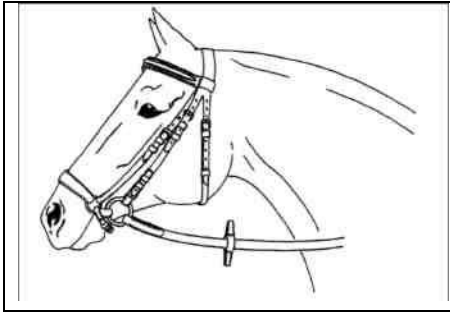
Mažiausias storis nasrų kamputyje: poniams 10 mm; žirgams 14 mm. Didžiausias pelhamų svirtelių ilgis 7cm.

	
<p>10 pav. Guminiai, plastmasiniai, odiniai žąslai (ištisiniai, lankstūs)</p>	<p>11 pav. Žiediniai žąslai (trijų žiedų žąslai). Leidžiami su vienu arba dviem lankstais (“aštuoniuke”, palyg. 3 pav.), lenkti su išlinkimu liežuviui (palyg. 2 pav.) arba ištisiniai lankstūs (palyg. 10 pav.) ir/arba su “KK- Comrad-Universlal” žiedais arba “NATHE Schenkenkelringtrense” tipo žąslai. Prie šiam paveikslėlyje pavaizduotų žąslų pavadžius leidžiama tvirtinti šiais būdais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Viena pora pavadžių prie didžiųjų žiedų; 2. Viena pora pavadžių prie mažųjų žiedų; 3. .. 4. Viena pora pavadžių prie didžiųjų žiedų, o kita – prie apatinių mažųjų žiedų.

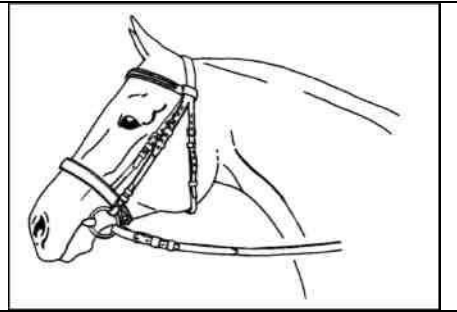
	
<p>14 pav. B žiedų žąslai papildomai leidžiami su vienu (palyg. 1 pav.) arba su dviem lankst („aštuoniuke“), lenkti su išlinkimu liežuviui (2 pav.).</p>	
	
<p>12 pav. Konkūriniai laužtukai leidžiami su vienu arba dviem lankstais („aštuoniuke“, palyg. 3 pav.), lenkti (palyg. 2 pav.) arba ištininiai lankstūs (palyg. 10 pav.)</p>	<p>13 pav. Pelhamos leidžiamos su vienu arba dviem lankstais („aštuoniuke“, palyg. 3 pav.), lenktos su išlinkimu liežuviui (palyg. 2 pav.) arba ištininės lanksčios (palyg. 10 pav.). Tik jungiant pavadžius (svirtelė), tik su grandinėle/dirželiu ir angliška kapsule. Leidžiamas dirželis – „Scherriemen“. Leidžiami pavadžių tvirtinimo prie pelhamų būdai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Viena pora pavadžių prie svirtelės; 2. Abi poros pavadžių prie svirtelės; 3. Viena pora pavadžių prie svirtelės, kita – prie didžiųjų žiedų.
	
<p>15 pav. Grandinėlė/dirželis. Leidžiama su grandinėlės „pamušalu“. Jei laužtukai kontūriniai, leidžiama su angliška kapsule, jei kamos su pelhama - privaloma.</p>	<p>16 pav. Guminis liežuvio tiesiklis (uždedamas)</p>

LEIDŽIAMOS KAPSULĖS

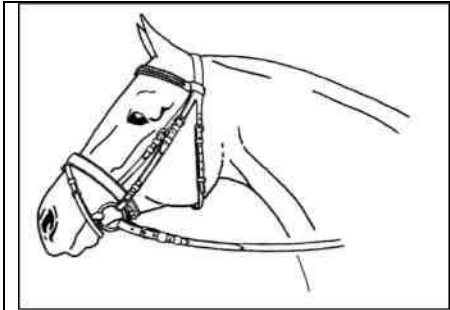
Visoms „Stiliaus“ ir „Žirgo stiliaus“ konkūrų varžyboms 4 - 6 metų žirgams

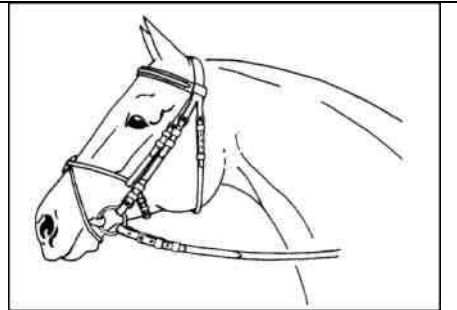
1 paveikslėlis. Hanoverio kapsulė

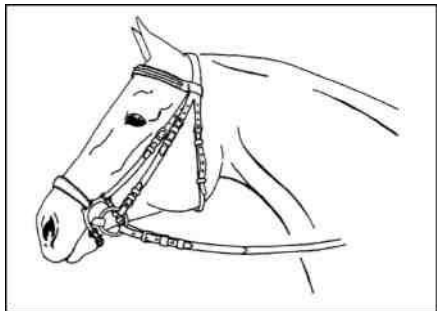
2 paveikslėlis. Angliška kapsulė

3 paveikslėlis. Kombinuotoji kapsulė.

4 paveikslėlis. Meksikietiška

5 paveikslėlis. Kilpinė kapsulė

IV. KONKŪRAI

“ŽIRGO STILIAUS” KONKŪRŲ KATEGORIJA (4-7 METŲ ŽIRGAI)

1. Standartinės konkūrinių žirgų ir ponių rungtys

Vertinimas:

Pagal išjodinėjimą ir šuolio stilių per kontrolinį laiką.

Už išjodinėjimą ir šuolių per kliūtis stilių vertinama balais nuo 0 iki 10.

Balai atimami už:

kliūtis klaidą	po 0,5 baudos tšk.
pirmąjį nepaklusnumą	0,5 baudos tšk.
~~antrąjį nepaklusnumą~~	~~1,0 baudos tšk.~~
žirgo nepaklusnumą pažeidžiant kliūtį	0,5 baudos tšk. + 6 baudos sekundės
~~antrąjį nepaklusnumą prie tos pačios kliūtis~~	~~2,0 baudos tšk.~~
~~pirmąjį raitelio kritimą~~	~~2,0 baudos tšk.~~
kontrolinio laiko viršijimą ~~už kiekvieną pradėtą sekundę už kiekvienas keturias sekundes, persirungime už kiekvieną pradėtą sekundę~~	0,1 baudos tšk.
antrąjį nepaklusnumą	šalinama
~~antrąjį raitelio kritimą~~	šalinama
žirgo kritimą	šalinama
ribinio laiko viršijimą	šalinama
Taip pat šalinama už neištaisytas maršruto klaidas. Jojimo greitis - 350 m/min., uždaroje patalpoje leidžiamas 300 m/min. greitis	

Nepersirungiant: kai nugalėtojas ir prizininkai nustatomi trijų ar daugiau teisėjų skirtu bendru balu už pasirodymo stilių, atėmus baudos taškus už klaidas, padarytas maršrute pagal 1 punktą.

Persirungiant: įveikiant pagrindinį maršrutą vertinamas žirgo stilius, atimant gautus baudos taškus pagal 1 punktą. **J** persirungimą patenka teisėjų pasirinktas skaičius geriausiai pasirodžiusių žirgų, bet ne daugiau kaip 25% dalyvavusiųjų. Nugalėtojas ir prizininkai nustatomi persirungiant per **tą** patį arba sutrumpintą maršrutą trijų ar daugiau teisėjų skirtu bendru balu už pasirodymo stilių, atėmus baudos taškus už klaidas, padarytas maršrute pagal 1 punktą.

Persirungiant ir sumuojant balus: įveikiant pagrindinį maršrutą vertinamas žirgo stilius, atimant gautus baudos taškus pagal 1 punktą. Persirungia teisėjų pasirinktas skaičius geriausiai pasirodžiusių žirgų, bet ne daugiau kaip 25% dalyvavusiųjų, nugalėtojas ir prizininkai nustatomi sumuojant pagrindinio konkūro ir persirungimo balus (persirungiama įveikiant **tą** patį arba sutrumpintą maršrutą). Balus už pasirodymą konkūre ir atskirai persirungiant skiria trys arba daugiau teisėjų, atimant baudos taškus už klaidas, padarytas maršrute pagal 1 punktą.

Persirungiant pagal baudos taškus : įveikiant pagrindinį maršrutą vertinamas žirgo stilius, atimant gautus baudos taškus pagal 1 punktą. Persirungia teisėjų pasirinktas skaičius geriausiai pasirodžiusių žirgų, bet ne daugiau kaip 25% dalyvavusiųjų įveikiant sutrumpintą maršrutą. Persirungiant teisėjaujama pagal lentelę A (tik pagal baudos taškus). Surinkus vienodą skaičių baudos taškų skiriama vienoda vieta.

2. Specialiosios konkūrinių žirgų/ponių rungtys

Specialiosioms rungtims dažniausia nustatomas kontrolinis laikas.

Baudos taškai vertinami pagal lentelę A. Surinkus vienodai baudos taškų skiriama ta pati vieta.

Pagal baudos taškus (persirungiama pagal išjodinėjimą bei šuolių per kliūtis stilių): įveikiant pagrindinį maršrutą teisėjaujama pagal lentelę A - skiriant tik baudos taškus. Surinkus vienodai baudos taškų skiriama ta pati vieta. Jei pasidalijama pirmoji vieta, skiriamas vienas persirungi-mas. Persirungiant vertinamas žirgų išjodinėjimas ir šuolių stilius pagal 1 punkto nuostatas.

Vertinant išjodinėjimą ir stilių (persirungiama skiriant baudos taškus): įveikiant pagrindinį maršrutą teisėjaujama vertinant išjodinėjimą ir šuolių stilių pagal šio paragrafo 1 punktą. Priziniam ketvirtadaliui žirgų/ponių skiriamas vienas persirungimas, kur teisėjaujama pagal lentelę A, tik pagal baudos taškus. Persirungiant surinkus vienodai baudos taškų skiriama vienoda vieta.

Pagal baudos taškus (nedelsiant persirungiant pagal 1 punkto taisyklės): teisėjaujama tik skiriant baudos taškus pagal lentelę A. Surinkus vienodą baudos taškų sumą skiriama ta pati vieta. Be klaidų įveikę maršrutą žirgai pereina į 2 fazę (kaip dviejų fazių konkūre). 2-ojoje fazėje vertinamas išjodinėjimas ir šuolių stilius pagal 1 punktą. Surinkus vienodai balų skiriama vienoda vieta..

Visoms konkūrinių žirgų ir ponių rungtims su persirungimu galioja bendrosios persirungimo taisyklės.

„STILIAUS“ KONKŪRŲ KATEGORIJA

1. Vertinimas:

Vertinama raitelio sėdėsena ir žirgo valdymas, harmoningas užduoties atlikimas ir bendras įspūdis balais nuo 10 iki 0:

0 - neatlikta	2 - blogai	4 -su trūkumais	6 - patenkinamai	8 - gerai
1 -labai blogai	3 - gana blogai	5 - pakankamai	7 - gana gerai	9 - labai gerai
10 - puikiai				

2. Klaidų vertinimas:

kliūtis klaidą	po 0,5 baudos tšk.
pirmąjį nepaklusnumą	0,5 baudos tšk.
~~antrąjį nepaklusnumą~~	~~1,0 baudos tšk.~~
žirgo nepaklusnumą pažeidžiant kliūtį	0,5 baudos tšk. + 6 baudos sekundės
~~antrąjį nepaklusnumą prie tos pačios kliūtis~~	~~2,0 baudos tšk.~~
~~pirmąjį raitelio kritimą~~	~~2,0 baudos tšk.~~
kontrolinio laiko viršijimą ~~už kiekvieną pradėtą sekundę už kiekvienas keturias sekundes, persirungime už kiekvieną pradėtą sekundę~~	0,1 baudos tšk.
antrąjį nepaklusnumą	šalinama
~~antrąjį raitelio kritimą~~	šalinama
žirgo kritimą	šalinama

3. Vertinant galimi šie teisėjavimo būdai:

a) Stiliaus konkūrų varžyboms (be kontrolinio laiko):

Iš vertinimų pagal 1 punktą atimami baudos taškai pagal 2 punktą (be baudų už laiką);

b) Stiliaus konkūrų varžyboms pagal kontrolinį laiką:

kaip a), tačiau ir su baudomis už kontrolinio laiko viršijimą;

c) Stiliaus konkūrų varžyboms persirungiant:

vertinama kaip a), išskyrus vieną ketvirtį apdovanojamų raitelių; jie persirungia tame pačiame arba sutrumpintame konkūre pagal baudos taškus ir laiką;

d) Konkūrų varžyboms vertinant stilių:

pagal A lentelę (be persirungimo). Apdovanojami visi dalyviai, negavę baudos taškų. jei jų daugiau negu ketvirtadalis, mažiausias piniginis prizas negali būti mažesnis už starto mokestį. Visi dalyviai įvertinami ir pagal 1 punktą. Jei dalyviai, pretenduojantys į 1-5 vietas, yra gavę vienodą skaičių baudos taškų, tai vietas jiems skiriamos pagal stiliaus įvertinimą. Kitų dalyvių vietas lemia tik baudos taškai;

e) Konkūrų varžyboms vertinant stilių:

kaip d), tik jei dalyviai turi po lygiai baudos taškų, vietas skiriamos atsižvelgiant į stiliaus įvertinimą;

f) Standartinių reikalavimų stiliaus konkūrų varžyboms:

kaip a), tačiau atitinkamai konkūro nuostatams laikomasi ir šio konkūro standartinių reikalavimų.

V. JAUNO ŽIRGO PASIRODYMO VERTINIMO KRITERIJAI „ŽIRGO STILIAUS“ KATEGORIJOS KONKŪRUOSE

- Žirgo tipas (konstitucija, proporcijos, lengvumas).
- Estetinis vaizdas (žirgo priežiūra, raitelio aprangos ir žirgo amunicijos tvarkingumas).
- Žirgo elgsena aikštėje: ramumas, laisvumas, paklusnumas raitelio komandoms, dėmesingumas, lengvumo įspūdis.
- Šuoliavimo judesių gilumas, aktyvumas, baigtumas.
- Ritmingas, tolygus, tiesiaeigis žirgo judėjimas distancija.
- Taisyklingas žirgo linkimas posūkiuose ir šuoliavimas (nekryžiuojant kojų), laiku ir taisyklingai atliktas kojos keitimas distancijoje (pereiti į risčią ir pradėti šuoliuoti taisyklinga koja geriau nei netaisant klaidos leisti žirgui toliau netaisyklingai šuoliuoti ar kryžiuoti kojas).
- Žirgo šuolių taisyklingumas: optimalus atsispyrimo taškas, lengvumas, gera kūno laikysena šokant, nugaros lankstumas, teisinga kaklo ir žirgo nosies padėtis (šuolio metu kaklas žemyn, nosis -j priekį), taisyklingas ir sinchroniškas priekinių galūnių lenkimas, taisyklingi užpakalinių galūnių judesiai (ištiesimas baigiamojoje šuolio fazėje), teisinga šuolio trajektorija ir baigtumas; sugebėjimas įveikti kliūtis su optimalia atsarga nekliudant karčių, bet ne su dviguba atsarga (kada galima įtarti žirgo kojų pamušimo ar kitokio neleistino specialaus paruošimo atvejį). Žirgo nusileidimas po šuolio reikiama koja, kad jis galėtų taisyklingai atlikti artimiausią posūkį.
- Žirgo elgsena, judėjimas tarp kliūčių: adekvati reakcija, paklusnumas raiteliui įveikiant kliūčių grupes, sistemas; ramumas, neskubrumas, koncentruotumas, tiesiaeigiškumas, susitelkimas, kartu ir lengvumo, laisvumo įspūdis (žirgas turi judėti ir šokinėti be pastangų, lengvai, tarsi žaisdamas mėgstamą žaidimą).

VI. REKOMENDACIJA „ŽIRGO STILIAUS“ KATEGORIJOS KONKŪRŲ MARŠRUTŲ SUDARYTOJUI

- Laikytis taisyklėse nurodytų (pagal žirgų amžiaus grupes) maršruto kliūčių skaičiaus ir aukščio reikalavimų.
- Ypač atkreipti dėmesį į aikštės gruntą. Pagal galimybes stengtis, kad aikštė (su smėlio danga) būtų išlyginta ir lyginama kiekvienos pertraukos metu, nedulkėtų; jei reikia, būtų laistoma.
- Pasirūpinti (išsiaiškinti su organizatoriais), kad kliūtys būtų priimtinos estetiškos išvaizdos (padažytos, suremontuotos; tvarkingi, ne per gilūs karčių laikikliai). Kartys turėtų būti ne sunkesnės kaip 15 kg, tinkamiausias jų ilgis manieže yra 3-3,5 m. Negalima „Žirgo stiliaus“ konkūruose jauniems žirgams statyti kliūčių trumpesnėmis nei 2,5 m ilgio kartimis (leidžiama tik viena kliūtis su tokio ilgio kartimi).
- Kliūčių numeriai ir vėliavėlės turi būti tvarkingi.
- Maršruto linijos turi būti aiškios ir logiškos, be nereikalingų užuolankų, nekampuotos. Prijoti prie kliūčių turi būti patogiu, turi užtekti laiko ir vietos nuo posūkio iki kliūties (maršrutų sudarytojas turėtų eidamas tomis linijomis lyg pats

įveikdamas maršrutą išmatuoti linkius, ar patogų).

- Kliūtys turėtų būti paskirstytos po visą aikštę tolygiai, nebūti koncentruotos vienoje vietoje ir išdėstytos per tankiai. Galimos kelios nesudėtingos susietos kliūtys, jei sąsaja iki 20 metrų - statant būtinai atsižvelgti į tempą.
- Nerekomenduojama ypatingesnę, pvz., mūro sienelę ar kitą optiškai masyvią kliūtį, siejant su dviem ar trimis kliūtimis, statyti antrąją ar trečiąją. Geriau tokią kliūtį statyti atskirai, kad būtų patogų prijoti ir jauni žirgai spėtų adekvačiai įvertinti situaciją.
- Geriausia išdėstyti vienodą skaičių lygiagrečių ir statmenų kliūčių: viena - tokia, kita - kitokia. Nestatyti iš eilės trijų ar daugiau lygiagrečių ar statmenų kliūčių.
- Kliūtys turi atrodyti tvarkingai (kliūčių kartys turi būti tolygiai lygiagrečios viena kitos ir grunto atžvilgiu), jų stovai turi stovėti statmenai gruntui (ne pakrypę). Aikštė pagal galimybes puošiama dekoracijomis, gėlėmis, rėmėjų stendais.